

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Iosephi Vicecomitis Ambrosiani Collegii Doctoris
Observationes Ecclesiasticæ In quo [!] de Antiquis
Baptismi Ritibus, ac Cæremonijs agitur**

Visconti, Giuseppe

Parisii, 1618

Cap. 34. De veteri more post baptismum sacram Eucharistia[m] sumendi.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-64585](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-64585)

aterna tribuatur hereditas, & vera libertas; item oratione ad vesper. sabb. in Alb. Deus, qui multiplicas Ecclesiam tuam in sobole renascentium, sat eam gaudere propitius de suorum profectibus filiorum, & Ordine Romano tit. de octo Offic. Neophytorum; octo officia, qua sunt in commemoratione Neophytorum, distinguuntur à cæteris sequentibus, & nunc in Ecclesia Ambrosiana inuiolata custoditur: vt omnibus perspicuum est.

De veteri more post baptismum sacram Eucharistiam sumendi. CAP. XXXIV.

Liber autem hoc loco contemplari, veteres Missæ sacrificium peregrisse, non tantæ æterni numinis propitiandi studio, quam vt omnes, qui sacra lympha corpus, animutiq; abluerant, salutaribus epulis animæ velerentur. Cuius consuetudinis originem ad Apostolos referendam esse, nemo dubitat, cum & Acto- rum verba, erant autem perseverantes in doctrina Apostolorum, & cõmunicatione, fractione panis, & eius oratione, clarè demonstrant; quemadmodum Ioannes Ferus, Hofmeisterus, & Gagnarius explicant: & B. Petrus septem, & quadraginta homines, quos in carcere ad ouile Christi cõgregauerat, sacrosancto Eucharistiæ conuiuio exceperit, vt in vita SS. Processi, & Martimiani habetur, cum inquit: baptizatiq; sunt beati Processus, & Martimianus à B. Petro Apostolo. Hoc vt viderunt cuncti, qui erant in custodia, prostrauerunt se ad pedes B. Petri Apostoli, & baptizati sunt pro-

Eucharistia
dabatur
statim post
baptismum
& eius ori-
go ab Apo-
stolis au-
xic.

huiusmodi sexus, & diuersae aetatis numero quadraginta
septem, obtulit autem pro eis sacrificium laudis, &
participes eos fecit corporis, & sanguinis Domini no-
stri Iesu Christi. Propterea Clemens Pontifex I.
Apostolicarum consuetudinum egregie per-
itus, cum de modo baptizandi praeciperet Epi-
stol. 3. de offic. sacerdotis, & clericorum, ita in-
quit: baptizetur autem unusquisque in aquis peren-
nibus, nomine Trinae beatitudinis super se inuocato,
perunctus primum oleo per orationem sanctificato; ut
ita demum, per haec consecratus, possit percipere de
sanctis. Nullus enim dubitandi locus relinqui-
tur, quin sanctorum nomine Eucharistia intel-
ligatur: quod ea Christum Dominum, qui san-
ctitatis omnis author est, admirabili integu-
mento sese occultantem contineat. Ex his ve-
ro plurimi Patres eiusdem moris praescriben-
di, vel testandi occasionem duxere, veluti S.
Dionysius Areopagita, eorum temporu aequa-
lis, qui lib. de Eccles. Hierarch. cap. de bapt.
Pontificem inducit, ad sacram Synaxim bap-
tizatos inuitantem, hoc pacto: ducunt ad Hiear-
cham: cum virum unguento, quod maxime diui-
nos efficit, insigniuit, Eucharistia, quae vim maximam
habet perficiendae sanctitatis, participem esse pronun-
ciat. In cuius Contemp. Lincolnensis, perfectis
autem, inquit, rite omnibus, Pontifex cum, qui sa-
ceris nostris inuitatus est, ad sanctissimam Eucharis-
tiam vocat, eumque mysteriorum, quae perficiendi
vim habent, participem facit. Quorum verbis ad
huius consuetudinis probationem nihil oppor-
tunius afferri posse existimo; cum vterque ip-
sius Eucharistiae apertam mentionem fecerit, &

cæremonias Baptismi administrationem con-
 sequi solitas explicare, sibi proposuerit. In
 vita etiam SS. Syri, & Iuuentii, siue Iuuentij,
 qui Ecclesiæ Papiensis habenas omnium pri-
 mi tractauerunt, multa leguntur, ad hanc
 quæstionem pertinentia, præsertim vero ubi
 scriptum est: *antequam sumerent cibum, omni-*
bus, qui cum Porphyrio venerant. baptizati, & ipse
Porphyrius baptizatus est. Iterumque Missam
celebratis solemnij, secum omnes mensæ refectio-
bus adesse præcepit, mensæ enim refectioes pro
 Eucharistiæ conuiuio positas esse, nemo vo-
 cabit in dubium, qui, illud vitæ æternæ ali-
 mentum purè, & sanctè suscipientibus præbe-
 re, intellexerit. B. vero Sixtus, Romanæ Ec-
 clesiæ Pontifex, cum SS. Getulium, Cere-
 lem, Amantium, & primitiuum ad Euange-
 lij lumen adduxisset, mox cælesti pane muni-
 uit: si Authori eorum vitæ credimus, dicebat
 ubi B. Sixtus, more Christiano, cum catechizatos,
 imbuit, ac deinde baptizauit. Eadem autem hora
 vidit Cerealis descendentem super se Spiritum san-
 ctum, & mox ingenti voce clamauit: ecce video lu-
 men quoddam solis splendore illustrius in medelabi. Por-
 to B. Sixtus pro singulis obrulit sancta libamina, &
 participes eos fecit sacrosancti corporis, & sanguinis
 Christi. Non dissimile exemplum ex S. Epi-
 phanio Constantiæ Episcopo, fororeque eius
 & Luciano presbytero colligi potest, quos om-
 nes statim post baptismum cælestis Agni pa-
 bulo refectos fuisse. Author est Simeon Me-
 taphrastes de vita S. Epiphaniij, cum inquit,
aduertit Episcopus, ita ut in throno sedebat, gloria-
10 11

tum esse vultum Epiphany, & coronam esse eius capi-
 titi impostam. post absolutum itaque Euangelium,
 ingressus est episcopus in baptisterium, & iussit, Epi-
 phanium ingredi, & eius sororem, & cum ipsis Lu-
 cianum, qui etiam fuit pater eius in sancto baptisma-
 te. Episcopus autem cum eos totam docuisset consequen-
 tiam, baptizauit. Cum ij vero essent participes diui-
 norum, & immortalium sacramentorum, iussit
 Episcopus eos prandere, &c. Quin immo ex eodē
 Simeone de vit. S. Steph. Pontif. aperte colli-
 gimus, innumeros homines, quo die cælesti
 lauacro loti sunt, eodem diuinis sacra Eucha-
 ristia dapibus reffectos fuisse. Simeonis autem
 verba hæc sunt: cum igitur ad eam cypram con-
 uenissent, inueniunt illic tam mares, quam femi-
 ne centum, & cetero, quos illo ipso die Pontifex in no-
 mine Domini nostri Iesu Christi, sanctissimo baptis-
 mate, & aliis diuinis mysteriis consecrauit, & ut
 illis placatum, & propitium Deum redderet, sa-
 crificium obtulit: sicque omnes sacrificiorum partici-
 pes facti sunt. Vbi, quod aliis mysteriis initiatos
 esse, mentio fit, ad Confirmationis, & Eucha-
 ristia sacramentum, quod post baptismum da-
 ri solebat, referre oportet. Propterea ad eun-
 dem morem alludens Tertullianus lib. 1. ad-
 uers. Marcion. grauitur eum arguit, quod, cum
 iisdem, quibus nos, cæremoniis uteretur, di-
 uerse tamen de religione, & fide sentiret: ille
 quidem, inquit, vsque nunc nec aquam reprobauit
 creatoris, qua suos abluit, nec oleum, quo suos ungit,
 nec mellis, & lactis societatem, qua suos infantat, nec
 panem, quo ipsum cor suum representat. Et lib. de
 Pud. ca. 9. cum fœlicem conditionem eorum,

qui ab impio ministerio ad famulatum Christi transferunt, sumpta occasione describeret, nō obscure eiusdem rei meminit his verbis: *recondatur Patris Dei, satisfacto redit, vestem pristinam recipit, statum scilicet eum, quem Adam transgressus amiserat. anulum quoque accipit tunc primum, quo fidei pactionem interrogatus obfignat; atque inde exinde opimitate Domini corporis vescitur, Eucharistia scilicet.* Item lib. de bapt. cap. ultimo ipsos baptizandos admonet, vt, cum purifico tote perfusi, & cœlesti pane relecti fuerint, in diuinas preces se effundāt, pro certo habentes, Dei aures suis vocibus apertas fore. scribit enim: *igitur benedicti, quos gratia Dei expectat, cum de illo sanctissimo Lauacro noui natalis ascenditis, & primas manus apud matrem cum fratribus aperieris, petite de patre, petite de Domino, pecunia, gratias, distributiones charismatum subiiciente: petite, & accipietis.* Huius autem obseruationis vis in verbis, *primas manus aperietis,* posita est; quod olim in manum sumentis Eucharistia daretur. Amplius ad idem comprobandum iuuāt duarum cohortium milites, & duo tribuni, quos ab insita superstitione diuulsos, baptismi munere, veluti palmites in Christum insitos fuisse, ac mox sanctissimo Christi corpore, sanguineque recreatos, ex Simeone Metaphraste didici: cuius hæc sunt verba in martyrio S. Procopij cap. 12. *postquam autem est egressus, noctu venit ad Leonium ciuitatis Episcopum: cumque eum conuenisset, tradidit milites, mandans, vt ei curæ esset illorum baptismus. Ille vero cum accepisset, & deinde etiam catechesi instituisset, baptizat eos cū du-*

bus eorum tribunis, eosque impertit viuifico corpore,
& sanguine Christi. Quibus mire congruunt illa
eiusdem de vita S. Pelagiæ Tarfensis, Virginis,
& Martyris, quæ ab Episcopo Clino Baptismi,
& Eucharistiæ sacramenta suscepit: quæ cum bap-
tismate renouata esset, communionem de Christi men-
sa Episcopus accepit, eique impartiuit. Nec præter-
eundum hoc loco Claudij Præpedignæ, Alexā-
dri, Cuthiæ, & Maximi exemplum, de quorum
cœlesti cibo, potuque clarum est in vita S. Sa-
fannæ Virginis, cum scribitur: obrulit vero pro
illis sacrificium in eadem domo, & consecrauit corpus,
& sanguinem Domini nostri Iesu Christi, & lac, &
mel, & fontem participauit que cum omnibus myste-
rium Dei. Et paucis interiectis: baptizauit eum, &
e pelui eleuatum, chrisimatis sacramento liniuit, obru-
litque pro eo sacrificium Domino, & eius omnes sunt
participes effecti. Nemo enim ignorat, mysterium
Dei, quod priori loco usurpatur, & sacrificium,
cuius posteriori mentio fit, ad Eucharistiam si-
gnificandam pertinere: cum in hac præcipua
Christianæ religionis mysteria, & verum Agni
cœlestis sacrificium cōtineantur, subeunt quo-
que in mentem S. Basilij, & Eubulus, quibus
Maximus Hierosolymæ Episcopus, cum diuini
lauacri participes effecisset, salutis portionem,
cœlestemque partem propinauit: dicente Am-
philochio in vita S. Basilij: admirans vero Maxi-
mus Episcopus Basilij in Deum amorem, orans in-
duit eum resurrectionis Christi vestimentis. Bap-
tizauit autem etiam Eubulum. Vngensque eos sacro chris-
mate, tradidit illis viuificam communionem. Por-
ro sanctus Ambrosius lib. de iis, qui myste-

riis initiantur, cap. 8. non leuiter eundem morem tetigit his verbis: *his abluta plebs diuersi insignibus, ad Christi contendit altaria, dicens: intrabo ad altare Dei, ad Deum, qui lartificat iuuentutem meam. depositis enim inueterati erroris exuvias, renouata in aquila iuuentutem, caeleste illud festinat adire conuiuium. venit igitur, & videns sacrificium altare compositum, exclamans ait: paraisti in conspectu tuo mensam.* & lib. 4. de sacrament. ca. 2. postquam solennes baptismi caeremonias, quae sacrosanctae Eucharistiae praemittebantur, accuratè persecutus est, ait: *sequitur, ut Venias ad altare.* & cap. 3. quasi superiorem locum explicans: *venisti ad altare, vidisti sacramenta posita super altare, &c.* quae posteriora verba die Eucharistiae pabulo ibi sermonem esse, clare demonstrant. S. etiam Hieronymus lib. 3. aduer. Pelagian. cum antiquam consuetudinem orationis Dominicae in Missa recitandae legentium oculis subiicere, in animum induxisset, fortè in idem incidit, scribens: *de baptisate surgentes, & regenerati in Dominum Saluatorem, impleti illo, quod de se scriptum est. Beati quorum remissa sunt iniquitates, & quorum tecta sunt peccata, statim in prima communione corporis Christi dicunt, & dimitte nobis debita nostra.* Item lib. aduerf. Lucifer. eundem ritum expressit, cum ait: *Hilarius, cum Diaconus de Ecclesia recesserit, solusque ut putat, incola mundi sit, neque Eucharistiam conficere potest, Episcopos, & presbyteros non habens: neque Baptisma sine Eucharistia tradere. ibi enim probare vult, Hilarium baptismi administrandi ius non habere: quia Eucharistiae sacramentum confice-*

re non potest; cum nec ipse sacerdotio initiatus sit: nec presbyterorum, aut Episcoporum copia illi suppetat. quæ argumentatio vim non haberet; nisi post baptismum, Eucharistiam conferri solenne fuisset. quibus accedit S. Iohannis Chrysostomi testimonium, qui homil. 21. ad illuminat. volens eo hortari, ut omne peccatum summo odio haberent, ac præcipue ab avaritia, & turpibus verbis abstinere, sanctissimum Eucharistiæ sacramentum, quod statim post baptismum manibus, & ore tractauerant, ante oculos ad contemplandum constituit. dum ait: *cogita quid manu capias, & ipsam ab omni avaritia, & rapina liberam conserva. Reputa, quod non tantum manu capias, verum & ori admoueas, & linguam custodi a contumeliosis mandam, & turpibus verbis.* Ab Aponio quoque huius consuetudinis mentionem factam esse colligitur ex ipsius verbis, quæ lib. 1. in Cantic. scribit: *quem cibum Ecclesia in baptismatis suscipit sacramento, liquorem scilicet baptismatis candidissimum, suauemque succum corporis Christi, & pinguisimum butyrum, &c.* Verum id nihilo obscureius Iacobi Diaconi autoritas declarat de vita S. Pelagii illius, quæ diu pretio venalem pudicitiam habuit. In eo enim reperies, hanc mulierem, è cæno voluptatis extractam, & subiecta quasi oculis sua flagitia, atque facinora grauitè detestantem, se ad Nonni Episcopi pedes lachrymabundam prostrauisse: quam ille, diuini liquoris suauitate ebrius, baptismi, & Eucharistiæ sacramento expiauit. Sic enim habet: *mox Episcopus exorci-*

Ggg ij

Zavit, & baptizavit eam, & cum imposuisset ei
 signum Domini, atque cruce eam consignasset, Domi-
 nicum corpus ei tradidit. Quod si plura testimo-
 nia desideras, legendus erit Severus Alexan-
 drinus de bapt. ubi inquit: *elevant baptizati
 ad altare, eisque dant mysteria, Eucharistiam, & se-
 nis coronat eos sacerdos.* Quin poteris ex Rabano
 Mauro certissimum argumentum elicere, cu-
 lib. 1. de Instit. Cleric. cap. 29. huius ritus dig-
 nitatem commendat: *regitur post sacram unctio-
 nem caput eius mystico velamine, &c. deinde corpore,
 & sanguine Domini omne precedens sacramentum
 in eo confirmatur.* Nec Beroldi nostri testimo-
 nium contemnes, qui in caeremoniali manu-
 scripto precationem aquae baptismalis con-
 secrandae referens, Deum vehementer obte-
 statur, ut eos, qui caelesti fonte purgati, & sa-
 luberrimo Eucharistiae cibo muniti fuerunt, a
 communi mortalium generis lue vindicet:
*quicquid, ait, noxium de pravaricatione contractum
 est, huius purgati puritate deponant: surgant ad re-
 quem: producantur ad veniam: ut mystico corpore,
 & sanguine innovati, redemptos se noverint, &c.* Ex-
 tant etiam apud Barnabam Brissonium ad l.
 Dominico de spectaculis in certi Authotis
 carmina: ex quibus, post baptismum, veteres
 saluberrimo Eucharistiae cibo refici solitos ef-
 se, perspicitur:

*Credidit oranti, & sitientem flumina vite
 Praeinctus puro perfudit Episcopus ammi,
 Quo peragente pios solito mox ordine ritus,
 Et divale sacrum libans, & chrismate fragrans,
 Attonitum mira se marestate sacerur.*

Licet enim ea de Bebiano quodā, vt ipse Brissonius testatur, dicta sint: ramen ad communem consuetudinem probandam plurimum valere, ex eo constat: quod Episcopum, in Eucharistiæ sacramento illi conferendo, solitos ritus peregrisse, mentio est. Eucharistiæ autē illi administratę argumentū colligo ex verbis diuine sacre. vbi dicitur pro diuino, hoc est, in quo Deus immolatur, positum esse, perspicuū est.

ritum Eucharistiæ post baptismum suscipienda adultis, & infantibus communem fuisse.

CAP. XXXV.

Quinam vero sacra diuinæ hostiæ mysteria sumerent, adulti ne solum, an etiam infantes, quanquam nihil certi ex veterum monumentis colligi potest, coniecturis tamen efficiam, vt omnes intelligant, pueros quoque post baptismum pię epulatos fuisse. Nam Simeon Metaphrastes de vit. SS. Ind. & Domn. dum aliquot puerorum, & virorum baptismata recenset, de sacri chrismatis, & celestis pabuli præbendi consuetudine hæc inquit: Pij vero cum omnes congregassent simul catechumenos, viros, & mulieres, & pueros, eosque in quatuor diuisissent, vt pote quod tempus postulare celeritatem, eos diuino baptismo perficiunt, & chrismate unguunt, & eos intemeritatis impertiunt sacramentis. quæ consideranti in mentem venit, sacramentorum nomine Eucharistiam intelligi:

Eucharistiam sumebant queque pueri post baptismū.

Ggg iij